

Начало>Семейноправни въпроси и наследство>Издръжка на членове на семейството

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Swipe to change

ЕСТОНСКИ**Издръжка на членове на семейството**

Естония

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кой лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Според конституцията на Естония (*põhiseadus*) задължението за издръжка е задължението на семейството да осигурява средства за съществуване на членовете на семейството, които се нуждаят от помощ.

Издръжката представлява парична сума, която се плаща за издръжка и която обикновено се превежда периодично под формата на парични средства. По искане на вискателя в определени случаи съдът може да разпорежи задължението за издръжка да се изплати като еднократна сума. Лице, което е длъжно да изплаща издръжка на ненавършило пълнолетие дете, има право, ако е налице основателна причина, да поиска разрешение да изпълнява задължението за издръжка в натура.

По принцип задължението за плащане на издръжка на лице, което има нужда от помощ, се възлага на възходящите и низходящите от първа степен, т.е. навършило пълнолетие дете и родителите са взаимно обвързани да се издържат един друг. Възходящите от втора степен на дадено лице имат задължение за плащане на издръжка спрямо своите ненавършили пълнолетие низходящи. Съпрузите също са задължени да издържат съвместно семейството си чрез своя труд и своето имущество, което включва дейности по покриване на разходите за съвместното домакинство и удовлетворяване на обичайните и извънредните нужди на всеки от съпрузите и техните деца. Задължението за предоставяне на издръжка за лице, което има нужда от помощ, може да се отнася и до разведен съпруг или лице, с което въпросното лице няма брак, но с което има общо дете. Издръжката се плаща от родител на ненавършило пълнолетие дете под формата на периодична сума, по-специално ако родителят не живее с детето или не е ангажиран с отглеждането му. Разведеният съпруг на лице, което има нужда от помощ, е задължен да предоставя издръжка преди всичко ако след развода и поради отговорността да се грижи за дете лицето не може да се издържа самостоятелно или ако той или тя има нужда от помощ поради възрастта или здравословното си състояние. Лицето, което има общо дете с лицето, имащо нужда от помощ, е задължено да предоставя издръжка в продължение на 8 седмици преди и 12 седмици след раждането на детето, а и по-нататък, ако лицето има нужда от помощ вследствие на здравословен проблем, предизвикан от отглеждането на детето, бременността или раждането.

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Възрастта за навършване на пълнолетие е 18 години, а лицата под 18-годишна възраст се считат за ненавършили пълнолетие лица.

Ненавършилото пълнолетие дете има право на издръжка, като основната отговорност за издържането му се носи поравно от родителите на детето. Дете, което е навършило 18 години и продължава да учи по училищен или гимназиален учебен план в основно или средно училище, или в образователна институция за професионално образование, или завършва висше образование в университет, също има право да се ползва от задължението за издръжка, но само докато навърши 21 години. Базата за изчисляването на издръжката за ненавършили пълнолетие лица се различава от тази, използвана за навършили пълнолетие деца. При изчисляването на издръжката за навършили пълнолетие деца, размерът ѝ се определя въз основа на нуждите и обичайния начин на живот на лицето, което има право на издръжка, но се приема, че навършилите пълнолетие деца са способни да печелят сами поне част от своята издръжка. Лице придобива право да иска издръжка, след като е навършило пълнолетие, само ако не разполага със средства да се издържа и поради обучение или друга основателна причина не може да се очаква да осигури доход, с който да посреще нуждите си

Навършилите пълнолетие деца трябва сами да сезират повторно съда, ако искат да продължат да получават издръжка след навършването на пълнолетие и в случай че задължението за плащане на издръжката е било преустановено въз основа на предходно съдебно решение.

Други възходящи или низходящи, които не могат да се издържат самостоятелно, имат право да получават издръжка, ако бъде установено, че имат нужда от помощ.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кой са основните елементи на тази процедура?

Родител на ненавършило пълнолетие дете може да бъде заставен да изпълнява задължение за издръжка. Ако родителят не плаща доброволно издръжката, за нейното плащане може да бъде подадена молба до съда. За получаване на издръжка трябва или да бъде подадена молба до съда за прилагане на ускорената процедура по дела за издаване на заповед за плащане на издръжка за дете (*maksekäsu kiirmenetluse avaldus lapse elatisnõudes*) или да бъде подадена искова молба до съда (*hagiavaldus*) (иск за издръжка (*elatishagi*)). По тези дела не се начислява държавна такса, когато се предявява иск за издръжка за ненавършило пълнолетие дете.

Ускорената процедура по дела за издаване на заповед за плащане представлява опростена процедура, при която плащането на издръжката може да бъде разпоредено само ако издръжката се иска за ненавършило пълнолетие дете, името на дължателя издръжката родител е посочено в акта за раждане на детето, издръжката не надвишава над 1,5 пъти размера на минималната месечна издръжка (вж. отговора на въпрос 8) и другият родител не оспорва плащането на издръжката. Ако не са изпълнени условията за издаване на заповед за плащане, за получаването на издръжката трябва да бъде подадена искова молба до окръжния съд (*maakohus*) по местопребиваване на детето.

Повече информация за ускорената процедура по дела за издаване на заповед за плащане по искане за издръжка за ненавършило пълнолетие дете е на разположение [тук](#). Формулярът на искова молба за плащане на издръжка за дете е на разположение [тук](#).

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Ненавършилите пълнолетие деца имат право да получават издръжка. Доколкото ненавършилите пълнолетие лица са с ограничена дееспособност, законният представител на детето — родителят, който упражнява родителските права — подава исковата молба до съда от името на детето. Ако на детето е назначен законен представител, делото се завежда от него в качеството му на законен представител на детето.

Дееспособно навършило пълнолетие лице предявява самостоятелно иск за издръжка.

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Сезирането на съда с молба за заставяне на родител да изпълнява задължение за издръжка по отношение на ненавършило пълнолетие дете се разглежда като дело за издръжка. Исковата молба при делата за издръжка се подава пред окръжния съд по местопребиваване на детето. Ако детето не пребивава в Естония, искът се предявява по местопребиваване на ответника. Ако ответникът не пребивава в Естония, искът се предявява по местопребиваване на ищеца.

Издръжка може да се иска също така по ускорената процедура в дела за издаване на заповед за плащане (вж. отговора на въпрос 3).

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

Когато се иска издръжка за дете от съда е необходимо да се подаде молба, за което не се изисква непременно професионална правна помощ или услугите на посредник. Съдът присъжда плащането на издръжка, считано от датата, на която е предявен искът, като съдът може също така, въз основа на иска, да присъди плащането на издръжка с обратна сила до една година преди предявяването на иска.

Формулярът на искова молба за плащане на издръжка за дете е на разположение [тук](#).

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

Не се начислява държавна такса при икове за принудително изпълнение на задължение за издръжка по отношение на ненавършило пълнолетие дете или за преразглеждане на молба за прилагане на ускорена процедура в дела за издаване на заповед за плащане по иск за издръжка за дете. Възможно е да се поиска държавна правна помощ или процесуална помощ за покриване на разходите по производството.

В случай на държавна правна помощ на лицето се назначава адвокат от Естонската адвокатска колегия (*Eesti Advokatuur*). Ролята на адвоката е да представлява и да консултира лицето в хода на производството. Държавна правна помощ се предоставя на лица, които поради своето финансово състояние не могат да си позволят експертни правни услуги, когато имат нужда от правна помощ, или могат да си позволят това само частично или на вноски или чието финансово състояние е такова, че не биха имали средства за съществуване, след като платят за правните услуги. Получаването на държавна правна помощ не освобождава лицето от задължението за заплащане на другите разходи по производството. По-подробна информация за правната помощ, предоставяна от държавата е на разположение [тук](#).

Молби за държавна процесуална помощ може да подават лица, които не са в състояние да заплатят тези разходи поради своето финансово положение или които могат да ги заплатят само частично или на вноски. Трябва също така да има достатъчно основания да се приеме, че предвиденото участие в производството ще е успешно.

Формулярът на заявление за предоставяне на процесуална помощ за физическо лице и удостоверението за гражданското и финансовото състояние на заявителя и членовете на семейството са на разположение [тук](#).

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледано при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

Съдът може да присъди да се плаща фиксирана или променлива сума като издръжка на ненавършило пълнолетие дете, като укаже базата за изчисляване на размера на издръжката. Обикновено съдилищата постановяват издръжката да се плаща всеки месец.

До края на 2021 г. минималната издръжка зависи от минималната работна заплата. Месечната издръжка за едно дете не може да бъде по-малка от половината от минималната месечна работна заплата, определена от правителството на републиката (минималната издръжка през 2018 г. беше 250 EUR на дете, през 2019 г. — 270 EUR, а през 2020 г. и 2021 г. — 292 EUR).

От 1 януари 2022 г. размерът на минималната издръжка вече не зависи от размера на минимална работна заплата, която е в сила. Размерът на издръжката се определя от съда според нуждите на детето, финансовите възможности на родителите, получените обезщетения и броя на ненавършилите пълнолетие деца, които са част от семейството. Използваният като база размер се равнява на половината от средномесечните разходи за издръжка на дете (основният размер на издръжката е 209,20 EUR, като той се коригира всяка година на 1 април с оглед на промяната в индекса на потребителските цени през предходната година).

Размерът на издръжката се определя, като се вземат предвид следните обстоятелства: **Доходи на задължения родител**. По правило 3 % от средната месечна брутна работна заплата в Естония за предходната календарна година се добавя към основния размер. Сумата се преизчислява на 1 април всяка година. **Брой деца, получаващи издръжка, в= едно и също семейство**. Като се има предвид фактът, че отглеждането на няколко деца наведнъж може да доведе до малки икономии на разходи (повторна употреба на мебели, дрехи, играчки и др.), размерът на издръжката за второто дете е с 15 % по-нисък от размера на издръжката за първото дете. Размерът на издръжката не се намалява в случай на многоплодно раждане или в случай на деца, родени с разлика от повече от три години.

Семейни надбавки. В съответствие с версията на Закона относно семейството (*perekonnaseadus*), която е в сила от 1 февруари 2023 г., при определянето на размера на издръжката се вземат предвид детската надбавка и половината от размера на надбавката за многодетни семейства. Ако тези надбавки се получават от лицето, което предявява иск за издръжка, половината от размера на надбавките се приспада от сумата на издръжката за всяко дете. Ако обаче тези надбавки се получават от лицето, което плаща издръжка, тази сума се добавя към издръжката. При издаване на заповедта за плащане на издръжка надбавките за многодетни семейства също се изчисляват в съответствие с изменението, дори ако не се изплаща само за общи деца на съпрузи. Поради това в случай на смесено семейство с две деца от предишна връзка и родител с повече деца от новата връзка, в резултат на което семейството придобива право да получава надбавка за многодетни семейства, при изчисляването на издръжката се взема предвид половината от размера на надбавката. Размерът се разделя поравно между родителя, който иска издръжка, и родителя, който плаща издръжката, и допълнително се разделя на общия брой деца в семейството, за които семейството получава надбавката за многодетни семейства.

Съвместно упражняване на родителски права над детето. Ако детето остава с родителя, който плаща издръжка, най-малко седем денонощия на месец средно за една година, размерът на издръжката се намалява пропорционално на времето, прекарано със задължения родител. По този начин, ако детето остава с всеки родител за равен период от време, издръжка може да бъде поискана само на основание по-големите нужди на детето, значителна разлика в доходите на родителите или неравномерно разпределение между родителите на разходите, свързани с детето. По-подробна информация и калкулатор за издръжка са на разположение [тук](#).

Сумите, определени по силата на съдебни решения, постановени преди 1 януари 2022 г., не се намаляват автоматично. Ако съгласно съдебно решение родителят е задължен да плаща издръжка на ненавършило пълнолетие дете при настоящата минимална ставка или половината от минималната месечна работна заплата, тази сума ще бъде „замразена“ на ниво 2021 г. (т.е. 292 EUR на месец), като в резултат на това размерът на издръжката повече няма да се увеличава в случай на бъдещо увеличение на минималната работна заплата.

Ако съгласно съдебно решение, постановено преди 1 февруари 2023 г., родител е задължен да плаща променлива сума за издръжка на ненавършило пълнолетие дете и размерът на издръжката зависи от колебанията в размера на издръжката за многодетни семейства, размерът на издръжката, определен въз основа на съдебното решение, се изчислява на основание член 101, параграф 5 от версията на Закона относно семейството в сила от 1 февруари 2023 г.

Съдът може да увеличи и също така, ако има основателна причина за това, да намали минималния размер на издръжката. Минималният размер на издръжката, изчислен по формулата, предвидена от закона, може да бъде увеличен въз основа на:

действителните нужди на детето;

доходите на всеки родител;

действителното разпределение между родителите на разходите, свързани с детето.

Ако доходът на задължения родител е по-висок от средния, основният размер на издръжката може да бъде увеличен например с 3 % от действителния доход на задължения родител, вместо да се взема предвид средната месечна брутна работна заплата. Размерът на издръжката може да бъде намален само по основателни причини. Основателните причини може да включват неработоспособност на родителя или ситуация, при която родителят има друго дете, което би получило по-малка финансова сигурност от детето, което получава издръжка, ако бъде определен минимален размер на издръжка.

Ако размерът на издръжката бъде променен, промяната обикновено влиза в сила от датата на постановяване на решението, т.е. неизплатените задължения за издръжка не могат да бъдат променени.

Ако е налице основателна причина, длъжникът може да поиска да му бъде разрешено да осигурява издръжката по някакъв друг начин. Родителите могат да се споразумеят относно подробностите, свързани с изпълнението на задължението за издръжка на детето, и да определят как и на какви интервали трябва да се плаща издръжката.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Обикновено издръжката се плаща като периодична парична сума. Лицето, което има задължение за издръжка по отношение на ненавършило пълнолетие дете, ако е налице основателна причина, може да поиска да му бъде разрешено да предоставя издръжката по някакъв друг начин. Издръжката се плаща под формата на периодична сума от родител на ненавършило пълнолетие дете, по-специално ако родителят не живее с детето или не е ангажиран с отглеждането му. Издръжката се плаща авансово за всеки календарен месец. Въпреки че получателят на издръжката е детето, обикновено тя трябва да се плаща на другия родител. Издръжката може да се плаща направо на детето, ако родителите са се договорили за това или има съдебно решение за това.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Ако съдебно решение за присъждане на издръжка е влязло в сила или подлежи на незабавно изпълнение, но другият родител не го изпълни, трябва да се установи връзка със съдебен изпълнител. Ако длъжникът не извършва в определения срок плащанията, които са указани в съдебното решение, по молба на лицето, което е предприело мерки по обезпечаване на иска, съдебният изпълнител налага заповед върху имуществото на длъжника. За да бъде наложен заповед върху имуществото на длъжника, на съдебния изпълнител трябва да бъде представено съдебното решение, заедно с молба за принудително изпълнение. Молбата за принудително изпълнение трябва да съдържа информация за длъжника и по възможност за неговото имущество (местопребиваване, данни за контакт, информация относно известното имущество). Ако ищецът желае съдебният изпълнител да използва всички предвидени в законодателството възможности за събирането на дълга, в молбата за принудително изпълнение трябва да бъде посочено, че ищецът предявява иск за плащане срещу регистрираното недвижимо имущество, движимо имущество и права върху вземания на длъжника. В изпълнителното производство издръжката на детето се ползва с предимство пред други иски, а за да се удовлетвори иск за издръжка, е възможно да се конфискуват активи в по-големи размери и с определение на съда да се преустанови за неопределено време упражняването на следните права и валидността на следните разрешения: право на лов, право на управление на моторни превозни средства, разрешителни за оръжие и разрешителни за придобиване на оръжия, право на управление на плавателни съдове за отход и лични водни плавателни съдове, риболовни карти.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

Лицата са освободени от задължение за издръжка до степента, в която те не са в състояние, с оглед на други свои задължения и имущественото си състояние, да предоставят издръжка на друго лице, без да засегнат своята собствена обичайна издръжка. Горното не важи за родители, които не се освобождават от задължението за издръжка на техните собствени ненавършили пълнолетие деца. Съдът също може да освободи дадено задължено лице (длъжник) от задължение за издръжка, да ограничи срока за изпълнение на задължението или да намали размера на издръжката, ако е извънредно несправедливо да се иска изпълнение на задължението, ако например нуждата от помощ на лицето, имащо право на издръжката, се дължи на неговите собствени необмислени действия.

Обезщетение за вреди поради неплащане на издръжка и неизпълнение на задължение може да се иска с обратна сила, но най-много за една година преди датата на подаване на иск за плащане на издръжката. Давностният срок за плащане на издръжка, определена като задължение за издръжка, е десет години за всяко отделно задължение. Давностният срок започва да тече в края на календарната година, в която вземането по задължението подлежи на събиране. Задължението за издръжка е лично задължение, което отпада след смъртта на правоимащото или на задълженото лице; изключения се прилагат по отношение на авансови плащания и прихванати суми.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събере издръжката?

При презгранични спорове за издръжка съдействие може да бъде оказано от централния орган, т.е. от отдел „Международно съдебно сътрудничество“ (*rahvusvahelise justiitskoostöö talitus*) в дирекция „Политика в областта на наказателното право“ (*kriminaalpoliitika osakond*) на Министерството на правосъдието (*Justiitsministeerium*).

Молба за **държавна правна помощ** може да се подава при предявяване на иск за издръжка пред съда. Няма отделни организации или органи, които да предоставят помощ в случай на национални иски за издръжка.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

От 1 януари 2017 г. родителят, който отглежда детето, има право да подаде молба за държавна издръжка до Комисията за социално осигуряване (*Sotsiaalkindlustusamet*) за времетраенето на съдебното и изпълнителното производство. Тази издръжка представлява временна помощ от държавата за родител, който отглежда или издържа детето си сам. Държавата плаща издръжка от името на родителя, който не плаща, като на по-късен етап събира сумата от родителя, който не е плащал. Условието за получаване на държавна издръжка е лицето да подаде до съда молба за издръжка или по реда на ускорената процедура в рамките на производство за издаване на заповед за плащане, или в рамките на обикновен иск. С издръжката на детето се гарантира сума в размер на поне 100 EUR месечно.

Повече информация относно подаването на молба за издръжка е на разположение [тук](#).

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

За получаването на издръжка по Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета може да бъде получена помощ от отдел „Международно съдебно сътрудничество“ на Министерство на правосъдието.

Що се отнася до искането на издръжка в друга държава, трябва да бъде подадена молба до отдел „Международно съдебно сътрудничество“ на Министерство на правосъдието на Естония и до компетентния орган на другата държава за образуване на дело за издръжка. Трябва да се приложи копие от акта за раждане на детето(цата) или съдебното решение за установяване на бащинство. Ако бащинството не е установено, този факт трябва да бъде отбелязан в изпратената до другата държава молба.

Формуляр на молбата е на разположение [тук](#).

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Контакт с отдел „Международно съдебно сътрудничество“ на Министерството на правосъдието на Естония може да се осъществи на телефон +372 6 208 183 и +372 7153443 и по ел. поща на адреси central.authority@just.ee и keskasutus@just.ee.

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

Искът на ищец с местопребиваване в друга държава ще бъде разгледан по най-добрия начин, ако ищецът осъществи контакт с подходящия орган в държавата по местопребиваването си, като този орган от своя страна ще се свърже с централния орган в Министерството на правосъдието на Естония.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Вж. отговора на въпрос 14.1.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Хагският протокол от 2007 г. е ратифициран от Европейския съюз, на който Естония е държава членка от 1 май 2004 г.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кой са съответните разпоредби от международното частно право?

Вж. отговора на въпрос 16.

18 Кой са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

При презгранични дела в Европейския съюз, включващи искове за издръжка, в съответствие с Регламента за задълженията за издръжка може да бъде получена държавна правна помощ и държавна процесуална помощ. По този начин се гарантира, че лицето ще бъде представявано в производството от лице с подходящи правни познания и че страната по делото има достъп до правосъдие, благодарение на покриването на процесуалните разноски. В правилата, по които се уреждат държавната правна помощ и процесуалната помощ, е предвидено, че се прилага националното право, ако в Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета не е посочено друго.

По принцип лицата, които живеят в други държави — членки на ЕС, имат право на същите гаранции като тези, с които разполагат лицата с местожителство в Естония. В случай на трансгранични дела за издръжка правната помощ и консултиране, както и държавната правна помощ и процесуалната помощ се предоставят в съответствие с Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от централния орган — т.е. отдел „Международно съдебно сътрудничество“ на Министерство на правосъдието — а що се отнася до аспектите, които не се покриват по Регламента за задълженията за издръжка — въз основа на националното право.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

За въпросите, касаещи презграничното съдебно сътрудничество, е създаден централен орган — отдел „Международно съдебно сътрудничество“ на Министерство на правосъдието. За получаването на издръжка съгласно предвиденото в Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета може да се получи съдействие от отдел „Международно съдебно сътрудничество“ на Министерство на правосъдието, което води производството във връзка с международните молби за правна помощ.

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 17/01/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.